

Az „Eötvös 100” keretében meghirdetett Eötvös Loránd Jubileumi Emlékverseny döntője

November 23-án a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermét – ahol előző nap még a Tudományos Világforum ülésezett – az Eötvös Loránd Jubileumi Emlékverseny döntőjére érkezett középiskolások foglalták el. Öt témakörből álló, internetes válogató eredményeképpen a 224 benevezett csapatból 14 jutott be a budapesti döntőbe, ahol először írásbeli kérdésekre kellett válaszolniuk, majd egy – a folyadékok felületi feszültségével kapcsolatos – fizikai kísérleti feladatot hajtottak végre. Végül háromperces kiselőadás formájában ismeretterjesztői-előadói képességükről is számot adtak.

A vetélkedő győztese a Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium *Trivialisch* csapata lett: *Czett Mátyás, Pácsónyi Péter, Szalai Bence* és *Veres Kristóf* (valamennyien 12. évfolyamos tanulók), felkészítő tanáruk *Pálovics Róbert*. A második helyen a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium *bar-ohm-fi* csapata végzett: *Tordai Tegze, Szántai Gábor, Szőke Levente* és *Nagyéczi Gergő* (12. évfolyamos tanulók), felkészítő tanáruk: *Berecz János*. A harmadik helyet a Kecskeméti Katona József Gimnázium *Toltelek* csapata szerezte meg: *Boda Milán, Fekete Domonkos, Garamvölgyi István* és *Hudák János* (12. évfolyamos tanulók), felkészítő tanáruk: *Sáróné Jéga-Szabó Irén*.

További helyezések: 4. *FifikusFizikusok* (Talentum Tehetség Műhely, Győr), 5. *Rettenhetetlen4keszeg* (Boldog Brenner János Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, Szombathely), 6. *VAG-on* (Vámbery Ármin Gimnázium, Dunaszerdahely), 7. *Farkasfalka* (Vajda János Gimnázium, Keszthely), 8. *NOOBMASTER69* (Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest), 9. *torzingazok* (Középiskolai Leánykollégium, Budapest, Uzsoki utca), 10. *rfkv11m* (Kisvárdai SZC II. Rákóczi Ferenc Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Kisvárdá), 11. *ELTEAM* (Nagykanizsai Szakképzési Centrum Cserhádi Sándor Szakképző Iskolája és Kollégiuma), 12. *cserisek* (Nagykanizsai Szakképzési Centrum Cserhádi Sándor Szakképző Iskolája és Kollégiuma), 13. *Tudatlanokrfkv* (Kisvárdai SZC II. Rákóczi Ferenc Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Kisvárdá), 14. *EotvosCELL* (Vas Megyei SzC Eötvös Loránd Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, Celldömölk). Az első hét helyet tehát vidékiek foglalták el.

Az 1. helyezett csapat iskolája egy különleges, innovatív ajándékot kapott: a földforgást kimutatni képes mérőberendezést, azaz az Eötvös-féle forgómérleg (Eötvös Loránd eredeti kísérleti eszközének) *Groma István* ELTE-professzor és munkatársai által készített működőképes, 21. századi változatát. A többiek is természet-

megfigyelő eszközt vihettek haza: a második helyezett csapat csillagászati távcsövet, a harmadik nagyfelbontású mikroszkópot. Az 1–3. helyezett tanulók egyéni ajándéka turistatávcső (a tanároké napórás iránytű) volt, továbbá a magyarországi UNESCO világörökségi helyszíneket bemutató könyv (ez utóbbi az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság ajándéka). A fő díjakat *Birkner Zoltán*, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke személyesen adta át. Az MTA és az ELTE a vadonatúj Eötvös Loránd-émlékalbum egy-egy példányával, az Akadémiai Kiadó pedig a budapesti tudománytörténeti sétákról szóló könyvvel ajándékozta meg a döntő minden résztvevőjét (az első helyezett pedig Simonyi Károly: A fizika kultúrtörténetével). A vetélkedő résztvevői „Eötvös 100” tornaszákat, tollat és karkötőt is kaptak.

A *FifikusFizikusok* csapat a Magyar Geofizikusok Egyesületétől, a *Rettenhetetlen4keszeg* a Wigner Fizikai Kutatóközponttól, a *VAG-on* a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálattól kapott különdíjat. A zalaegerszegi *Trivialisch* elnyerte a legjobb előadást nyújtó csapatnak járó különdíjat, amelyet a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet ajánlott fel.

A legjobb, határon túli résztvevő jogán eredetileg a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum *Dodekaéder* csapata lett volna a döntő résztvevője, de egy sajnálatos körülmény miatt nem tudtak a versenyen. Távmaradásukról azonban időben értesítették a zsűrit, ezáltal a helyüket még be lehetett tölteni. E gesztusukat elismerve ők is megkapják a döntő résztvevőinek járó ajándékokat.

A zsűrielnöki tisztelet *Molnár László* töltötte be. A zsűrizés feladatát *Finta Zsanett, Fűzfa Balázs, Győri István, Koós Ildikó, Molnár Andrea, Ormos Tamás, Szabó Róbert* és *Ujvári Sándor* látta el. A rendezvényt *Sólyom Jenő* akadémikus, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat elnöke nyitot-

Sólyom Jenő (az ELFT elnöke) megnyitóbeszéde

Az írásbeli feladaton dolgoznak a versenyzők

ta meg, a bevezető előadást *Groma István* tartotta. A vetélkedő végén pedig – mialatt a zsűri értékelt – *Csenár Márton* mesélt Eötvös Loránd hegymászásairól, az egykori és a mai hegymászó-felszerelésekről. Az emlékverseny egyike volt az Eötvös Loránd-emlékév Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott projektjeinek. A vetélkedőt az Eötvös Loránd Fizikai Társulat és az MTA Könyvtár és Információs Központ az „Eötvös 100” koordinációs testülettel együttműködésben szervezte meg. Az informatikai hátteret a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet biztosította.

Az eseményről az M5 televíziós csatorna tudósításban számolt be, és a verseny reggelén a Kossuth rádió is hírt adott róla. A teljes napról videofelvétel készült, amelyet a www.eotvos100.hu weboldalon fogunk közzétenni.

A legkiválóbb háromperces előadások – az ismeretterjesztés iskolapéldáiként – a youtube-on is elérhetők. (A zalaegerszegi *Pácsonyi Péteré* itt: <https://youtu.be/PsHbVPlkbiU>; a győri *Csimma Viktoré* itt: <https://youtu.be/8OQXg2WELRw>.) A hazavitt „Eötvös 100” szóróla-

A Föld forgásának kimutatása (*Groma István*)

Munkában a zsűri

pok és plakátok, valamint a *Honismeret* című folyóirat Eötvös-száma a résztvevők és iskolatársaik ismereteit fogják tovább gyarapítani.

Szarka László